

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทและ ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลกับภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในเขตลุ่มน้ำแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้รวบรวมข้อมูลด้วยการเก็บแบบสอบถามจากประชาชน จำนวน 324 ตัวอย่าง และการสัมภาษณ์เชิงลึกภาคประชาสังคมและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า ภาคประชาสังคมมีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีบทบาทในการพัฒนาแหล่งน้ำ การจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตร การอนุรักษ์แหล่งน้ำ และการแก้ปัญหาคุณภาพน้ำ โดยได้อาศัยกลไกภายในชุมชน คือคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอนุรักษ์ป่า เครื่องข่ายลุ่มน้ำ ใช้ทุนทางสังคมประเพณีวัฒนธรรม คือ ประเพณีและความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ระบบเหมืองฝาย) ความสัมพันธ์เชิงเครือญาติ ระบบผู้อาวุโสในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ

นอกจากนี้ยังอาศัยกลไกภายนอกชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร คือ หน่วยงานรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการน้ำในเขตลุ่มน้ำแม่แจ่มส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อม ปัญหาที่เกิดจากรัฐ ปัญหาที่เกิดจากชุมชน และปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจ ปัญหากฎหมายและนโยบายที่ไม่เอื้อต่อการจัดการทรัพยากรน้ำขององค์การบริหารส่วนตำบลเนื่องจากอำนาจหน้าที่ที่ทับซ้อนกันของหน่วยงานต่างๆ ในการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร

The objective of this study is to compare between the role of Sub-District Management Authority officer and Civil Society in the management of water resource for agriculture on Mae-Jam River, Chiang Mai Province as well as its problems and obstacles.

The data were gained from 324 people/questionnaires, an in-depth interview with citizens and the Municipality Authority officers, related documents and researches.

The study found that citizens have a stronger role than sub-district authority officers in managing water resource for agriculture. These citizens do the management of water and other natural resources, development, irrigation, reservation and water quality development by using local human resources including village management committees, youths, housewives, forest reservation team, river basin network, native know-how (dam construction) as well as family and seniority system. The external resources used are government agencies, non-government organizations and sub-district municipality authority officers.

The main obstacles in managing water resource on Mae Jam River are the problems on environment, government agencies as well as community and economic development. Other obstacles are the laws and policies which are not supportive to this project, i.e. duplicate and unclear duties of government officers.